

УДК 025.2:004]:342]:027/24(477-25)

Майя Іванова,
завідувач відділу
баз даних правової
інформації НЮБ НБУВ

Юрій Іванов,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри цивільного
права та процесу НАВС

Оцифровані джерела конституційно-правової тематики із фондів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського

У статті проаналізовано цифрові ресурси конституційно-правової тематики, які зберігаються в цифровій бібліотеці НЮБ НБУВ; охарактеризовано їхній зміст.

Ключові слова: електронні інформаційні ресурси, цифрові бібліотечні фонди, юридична бібліотека, конституційна реформа, збереження бібліотечних фондів.

Постановка проблеми. Сучасні соціально-політичні події актуалізували питання внесення змін до Основного закону України. В умовах трансформації соціуму виникла потреба створення цифрових ресурсів конституційно-правової тематики задля збереження та вивчення правової спадщини.

Актуальність дослідження обумовлена необхідністю поглибленого розгляду історичних процесів розбудови демократичних держав на конституційних принципах.

Аналіз останніх публікацій свідчить, що ця проблематика є предметом вивчення багатьох науковців. Зокрема, до питань створення цифрових фондів зверталися вітчизняні фахівці В. Горвий, Т. Гранчак, Л. Дубровіна, Г. Ковальчук, К. Лобузін, Л. Муха, О. Онищенко, І. Павлуша, Т. Павлуша, В. Попик, М. Сенченко та ін.

Мета статті — репрезентувати оцифровані джерела конституційно-правової тематики із фондів Національної юридичної бібліотеки (НЮБ), які є складовою фонду Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (НБУВ).

Виклад основного матеріалу. Національна юридична бібліотека, яка є структурним підрозділом НБУВ, активно бере участь у міжнародних та міжнародних процесах створення історико-культурної та наукової електронної спадщини. 2010 р. організовано групу з оцифрування документів на традиційних носіях. Робота здійснюється відповідно до рекомендацій провідних інформаційних центрів, де основу цифрового фонду становлять електронні колекції (ЕК) різного профілю. Як зауважує К. Лобузін, у професійному середовищі для визначення масиву веб-документів, поєднаних єдиною тематикою або типо-видовою належністю, використовують поняття "електронна колекція", що є базовим навігаційним елементом цифрових інформаційних ресурсів [6, с. 144, 149]. Сьогодні колекційний принцип є основним у формуванні електронних бібліотек (ЕБ).

Основи стандартизації підходів до створення якісних цифрових збірань, що узагальнюють міжнародний досвід провідних бібліотек і архівів у формуванні та публікації оцифрованих даних, детально викладено в методичних матеріалах Національної організації з інформаційних стандартів США (NISO, National information standards organization) — некомерційного об'єднання, спеціалісти якого розробляють, затверджують і публікують технічні стандарти у галузі видавничої справи, бібліографії та бібліотечної технології [6, с. 150].

Серед основних принципів побудови ЕК виокремимо найбільш значущі аспекти: цифрову колекцію слід створювати відповідно до чітко визначеної концепції, завдань, мети та цільової аудиторії; опис зібрання (обсяг, формат тощо) повинен бути детальним; до колекції має бути широкий доступ, проте водночас слід враховувати права інтелектуальної власності; збирання доцільно забезпечити інструментами для визначення ступеня використання й популярності; створення ресурсу має передбачати довгострокові заходи із його супроводу та управління: введення нових даних, збирання статистики, архівування й резервне копіювання, технічну підтримку сервера й програмного забезпечення [6, с. 150].

В. Попик зосередив увагу на тому, що сьогодні діяльність книгозбірень приносить вагомий результат у інтеграції знань, а також інформаційному та науково-аналітичному забезпеченні потреб науки, освіти, культури, державного управління. Продовжується створення електронних бібліотек та архівів, баз даних (БД) тощо [7].

Формування цифрової спадщини конституційно-правової тематики у відділі баз даних правової інформації НЮБ відбувається спільно із центром ресурсів і технологій НБУВ. Вирішуються питання впровадження сучасних технологічних рішень на платформі САБ "ІРБІС-64", пристосування програмно-технологічного забезпечення БД до специфіки різних об'єктів юридичної інформації.

Від 2012 р. задля збереження оригіналів рідкісних і цінних законодавчих видань розпочато формування цифрової бібліотеки юридичного профілю. Створено (з неодмінним дотриманням авторського права) повнотекстову реферативну базу даних (РБД) "Цифрова бібліотека правової тематики", що є збиранням рукописів, стародруків, довідкових видань. Нині колекція містить 220 оцифрованих та аналітико-синтетично опрацьованих ретроспективних джерел із фондів НБУВ. До рубрики "Конституційне право" належать майже 50 видань, серед яких тексти основних законів країн світу, опубліковані переважно на початку ХХ ст., наукові праці вчених — фахівців з конституційного права кінця ХІХ — початку ХХ ст. Виявлений та опрацьований матеріал у "Цифровій бібліотеці правової тематики" групується за типом документа, тематичною рубрикою, місцем зберігання, автором або персоналією тощо. Пошук відбувається за ключовими словами, авторами, роками видання, назвами та рубрикуватим.

Для обміну інформаційно-аналітичною цифровою продукцією, яка є результатом діяльності бібліотеки, пропонуються джерела конституційно-правової інформації з фондів НБУВ.

Зокрема, в електронній бібліотеці НЮБ НБУВ зберігається копія Конституції Пилипа Орлика українською мовою, яку вважають першим Основним законом нашої держави [Annexe. Texteuksrainien 1710 году, апреля 5. Договор и постановление между Гетманом Орликом и войском Запорожским в 1710 году : Pacte de Bender. — 8 с.]; книжкова пам'ятка, яка містить "Козацькі вольності Війська Запорозького (кодекс законів козацької держави)" [Постановление от его Царского величества з Войском Запорожским року 1659, 1660. — 26 арк.], а також збірка "Конституционная хартия 1815 года и некоторые другие акты бывшего Царства Польского (1814—1881)".

У зібранні наявні праця Р. Лемберка, який досліджував процес розвитку Конституції Франції і наводить тексти основних законів різних епох [Законодательные акты Франции. Декларация прав человека и гражданина : Конституция 1791, 1793, 1848, 1875 годов / Пер. с предисл. Р. Лемберк, 1905. — 128 с.]; Бельгійська конституція 1831 р. — текст одного із найстаріших законів та історичний нарис, у якому відображено історію його створення (Бельгийская конституция, 7 февраля 1831 года / пер. с фр. А. и В. Харитоновых. — Ростов-на-Дону : Донская речь, 1905. — 39 с.); "Федеральная Конституция Швейцарского Союза" від 29 травня 1874 р. [Конституция Швейцарии : Переводъ текстовъ Швейцарской Конституции и Избирательнаго закона / под редакціей съ предисловіем и примечаніями В. Водозова. — Санкт-Петербург : Типо-Литографія "Герольдъ", 1905. — 94 с.]

Колекція також містить восьмитомне видання з текстами конституцій країн світу та передмовою до кожного тому, видане друком у Києві 1905 р. [Тексты конституцій : В 8 ч. / Киев : Издательство газеты "Киевские отклики", 1905. — Ч. I. Прусская конституция. — 28 с.; Ч. II. Испанская конституция. — 32 с.; Ч. III. Германская конституция. — 42 с.; Ч. IV. Португальская конституция. — 50 с.; Ч. V. Итальянская конституция. — 175 с.; Ч. VI. Французская конституция. — 43 с.]

У 1935—1936 рр. у СРСР під редакцією Ю. Ключникова опубліковано чотиритомне видання "Конституции буржуазных стран". І том містить тексти конституцій провідних світових держав і західних сусідів СРСР [Конституции буржуазных стран: в 4 т. — Москва; Ленинград : Соцэргиз. — 1935—1936 / Т. I. Великие державы и западные соседи СССР. — 336 с.]. До II тому увійшли конституції всіх середніх і малих європейських країн [Конституции буржуазных стран: в 4 т. — Москва; Ленинград : Соцэргиз. — 1935—1936 / Т. II. Средние и малые европейские страны. — 664 с.]. III том містить тексти конституцій, документи та вступні статті, що стосуються держав Азії (за винятком Індії), Аравійського півострова та Африки [Конституции буржуазных стран: в 4 т. — Москва; Ленинград : Соцэргиз. — 1935—1936 / Т. III. Государства Азии, Аравийского полуострова, Африки. — 384 с.]. У IV зібрано документи та вступні статті, що належать до історії Британської імперії (Британська імперія, Домініони, Індія) та Філіппін [Конституции буржуазных стран: в 4 т. — Москва; Ленинград : Соцэргиз. — 1935—1936 / Т. IV. Британская империя, Доминионы, Индия, Филиппины. — 371 с.]. Вступні статті до конституції кожної країни містять орієнтовні історичні дані та стислі пояснення до текстів.

У збірці "Конституції буржуазних країн" уміщено основні закони США, Англії, Франції, Чехословаччини, Іспанії, Німеччини, Італії, Польщі, Румунії, Австрії та Японії [Конституції буржуазних країн: Конституції великих держав і західних сусідів СРСР. — Київ : Видавництво ЦВК УСРР "Радянське будівництво і право", 1936. — 382 с.]

Дослідників історії конституційного процесу зацікавить двотомний "Сборник действующих конституционных актов", виданий у 1905 р., що представлений у цифровій бібліотеці НБУВ. Видання ознайомлює читачів з основами західноєвропейського конституційного ладу [Современныя конституции : сборник действующих конституционных актов / Пер. под ред. и со вступительными очерками пр.-доц. В. Гессена и доц. Бар. Б. Нольде. — Санкт-Петербург : Издание юридического книжного склада "Право". — Т. II. Федерация республики. — 1907. — 653 с.]

Французькою мовою представлено Конституцію Чехословацької республіки зі вступом (La constitution de la Republique Tchecoslovaque avec introduction. — 1920. — 48 с.) та англійською — текст Конституції Сполучених Штатів Америки з офіційними поправками, внесеними станом на 1939 р. [The constitution of the U. S. at the end of the hundre fifty years. — 1939. — 72 с.]

Видання І. Ніколіна — це короткий екскурс до історії конституцій Англії та Франції (від 1215 до 1911 р.), містить стислу характеристику політичних інститутів цих держав. Автор зазначає, що "представительный строй в Англии ведет свое начало со временъ средневековья. В 13 вѣкѣ король Иоаннъ Безземельный, своимъ плохимъ и бездарнымъ правлениемъ доведши страну до возстанія, вынужденъ былъ дать великую хартію вольностей (1215 года), обезпечившую извѣстныя права и вольности англійскаго народа. Англия, выработавшая замѣчательную систему парламентаризма, можетъ гордиться и другою характерной особенностью конституции. Это — господство права... Впитывая съ молокомъ матери понятія права гражданской свободы, каждый англичанинъ является вѣрнымъ стражемъ своей конституции. ...Великая французкая революция, низвергшая старый порядок, положила начала новаго государственнаго строя Франціи". [Николинъ И. Конституции Англіи и Франціи / под. общей редакціей Я. Маковского. — Москва : Издание Д. Маковского, 1917. — 31 с.]

У книзі "Развитие конституции и политического общества в Англии" досліджується походження конституції та розвиток політичних інститутів Англії у XI—XVIII ст. Складається з трьох частин: ч. I. Англія от XI до XVI века; ч. II. Англія в XVI и XVIII веке; ч. III. Промышленная и аграрная революция и олигархическое правление в XVIII веке [Бутми Э. Развитие конституции и политического общества в Англии: в 3 ч. : Пер. с фр. М. Карова / Э. Бутми. — Москва : Издание М. Ключкина, 1897. — 175 с.]

Е. Ватсон розглядає походження і досліджує тексти бельгійського, італійського та голландського основних законів [Ватсон Э. К. Обзор современных конституций. Ч. III. Конституции: Бельгийская, итальянская и голландская / Э. К. Ватсон, 1863. — 118 с.]

В "Обзоре современных конституций" у двох частинах уміщено нариси щодо низки конституцій світу: у першій — Швейцарії, Франції, Німеччини, Скандинавських країн та Польщі, в другій — Сербії, Румунії, Англії та Північно-Американських Штатів. Важливі політичні питання розроблено так, що в кожному нарисові порушено одну проблему, завдяки чому огляди доповнюють один одного. Головною метою автора була "ясность и общедоступность изложения", він проаналізував політичне значення малих держав, історію та загальний характер основних законів, форми правління в цих країнах, права громадян, устрій законодавчої та виконавчої влади, відносини між державами. Вчений торкнувся аспектів судової влади, армії, фінансів, релігії, повноважень короля та президента [Лохвицкий А. Обзор современных конституций. Изд. 2-е, исправл. и доп. / А. Лохвицкий. — Санкт-Петербург, 1865].

У науковому збірникові "Французские конституции XIX столетия и Наполеон III" першу частину присвячено

умовам виникнення та історичному розвитку французького конституціоналізму в XIX ст. Друга розповідає про життя та політичну діяльність останнього монарха Франції, першого президента Французької республіки Наполеона III (1808—1873) [Французькі конституції XIX століття і Наполеон III: в 2-х ч. — Санкт-Петербург, 1871 с. — Ч. 1. История конституционного движения в XIX стол. П. Ж. Прудона (Посмертное сочинение). — 160 с.; Ч. 2. Карл-Людвиг-Наполеон Бонапарт. Его жизнь и сочинения : (Сост. по англ., женеvским, брусельским и французским источникам с извлечением из брошюры де-ла-Героньера). — 330 с.]

Основу книги І. Новика становить праця "Les constitutions modernes" F. R. Darestе и P. Darestе. Paris, 1891. В історичних нарисах висвітлено основи та умови конституційного процесу у Франції, Англії, Бельгії, Нідерландах, Німеччині, Пруссії, Австро-Угорщині, Швейцарії, Італії, Іспанії, Португалії, Андоррі, Монако, Сан-Марино, Данії, Швеції, Норвегії, Румунії, Сербії, Чорногорії, Болгарії, Греції, Північно-Американських Сполучених Штатах, Японії, Росії [Новик І. Д. Современные конституции / И. Д. Новик. — Москва : Издание Д. Ефимова, 1905. — 825 с.]

У науковій розвідці О. Леонтовича охарактеризовано розряди, юридичне та економічне становище селян; порівнюються головні положення "Руської Правди" зі стародавніми пам'ятками литовського законодавства (головним чином із Литовським статутом) [Крестьяне юго-западной России по литовскому праву XV и XVI столетий / Приват-доцент О. Леонтович. — Київ : Въ Университетской типографіи, 1863. — 92 с.]

Книгу Б. Глинського складають нариси, надруковані в "Історичному віснику" у 1905—1907 рр.: "Роки смуту і боротьби", "Боротьба за конституцію", "Нариси революційного руху у Росії. Напередодні реформи" [Глинский Б. Борьба за конституцию 1612—1861 гг.: Исторические очерки с портретами и ил. / Б. Глинский. — Санкт-Петербург : Издание Н. П. Карбасникова, 1908. — 629 с.] Огляди доповнено новими матеріалами, згруповано та об'єднано спільним заголовком, сенс якого є ідейною віссю, навколо якої розташовано історичні факти, що безпосередньо торкаються певної частини порушеного питання.

Темою книги Ю. Подвінського є умови виникнення та основи Конституції Царства Польського, досліджується історія її створення і значення [Подвинский Ю. Конституция Царства Польского и ее судьба (1815—1830) / Ю. Подвинский. — Москва : Изд. Е. Кожевниковой и Е. Коломийцевой, 1906. — 47 с.]

У роботі М. Грушевського "Українська Центральна Рада й її Універсали" висвітлено перший етап діяльності Української Центральної Ради та затвердження Першого і Другого універсалів [Грушевський М. С. Українська Центральна Рада й її Універсали. Перший і другий. 2 вид., доп. / М. Грушевський, 1917. — 16 с.]. Автор оцінює події з політичного та історичного поглядів. У розділі "Як зложила ся Українська Центральна Рада" він зазначив: "Велика хвиля визволення постала перед українським народом. Треба було забезпечити волю України, відновити її старе народовласте, право народу самому правити всіма своїми справами. Діло велике, час такий, якого не було від часів Хмельниччини — упустити його не можна було. Треба було відложити все инше, а взятися до сього діла — широка національна автономія України в федеративній демократичній російській республіці". Пам'ятка складається з таких розділів: "Як зложилася Українська Центральна Рада"; "Організаційна робота Української Центральної Ради"; "Всеукраїнські з'їзди і поповнення Української Центральної Ради"; "Як Українська Центральна Рада шукала порозуміння з Центральним Рос. Урядом"; "Як поставився Центр. Рос. Уряд до домагань Українського народу"; "Як стрів се Український народ; перший Універсал Української Центральної Ради; що сказала

Ц. У. Рада в Універсали"; "Як порозумівся Ц. Рос. Уряд з У. Ц. Радою"; "Другий Універсал Української Центральної Ради".

Брошура професора С. Єгізарова містить текст двох публічних лекцій, присвячених головним формам політичного представництва і виборчого права [Главные формы политического представительства и избирательного права / Професор Єгізаров С.: Склад издания. Київ, Крещатик № 33. Книжний магазин В. И. Оглоблина, 1917. — 47 с.]. Лекції були призначені широкій аудиторії та приурочені до виборів до Всеросійського установчого зібрання в 1917 році. Автор порушив такі питання: "Поняття представництва та його види". "Теорії виборчого права". "Загальне виборче право і умови його обмеження". "Рівність виборчого права і виборів". "Прямі і непрямі (двоступеневі) вибори". "Таємні вибори (таємна подача голосів)". "Органічна та механічна система виборів. Пропорційні вибори".

Перша в історії Монголії Конституція, затверджена 26 листопада 1924 року Великим Хуралданом (народними зборами), передбачала ліквідацію обмеженої монархії та встановлення в країні республіканського ладу на чолі з Народною партією [Ваксберг М. Конституція революційної Монголії / М. Ваксберг. — Иркутск, 1925. — 52 с.]

У колекції ЕБ представлено сім томів дев'яти томного видання наукових праць історика-правознавця О. Градовського, надрукованих упродовж 1899—1904 рр. До I тому увійшли: "1) Вступительная лекция по государственному праву; 2) О современном направлении государственных наук; 3) Высшая администрация России XVIII ст. и генерал-прокуроры; 4) Исторический очерк учреждения генерал-губернаторства в России; 5) Государственный строй древней России (по поводу книги В. И. Сергеевича "Вече и князь"); 6) Эпизод из истории церковного управления (по поводу книги М. Горчакова "Монастырский приказ"); до II — "Введение. Государство и провинция; Раздел I. Общественные классы в России XVI и XVII вв.; Раздел II. Административное деление и местное управление XVI и XVII вв.", до III — "Политические теории XIX ст. Политическая философия Гегеля. Что такое консерватизм? Общество и Государство. Социализм на западе Европы и в России. Между Робеспьером и Бонапартом. Натурализм в истории. Система Меттерниха" [Градовский А. Собрание сочинений. Томь третій. Политическія теории XIX столетія / А. Градовский. — Санкт-Петербург : Типографія Стасюлевича, 1899. — 635 с.]

Ліберальні погляди вченого виразно виявилися у фундаментальному дослідженні історії європейського парламентаризму — "Державне право найважливіших європейських народів" (1886). Праця увійшла до IV та V томів збірки. Перша частина містить історичний нарис розвитку і розповсюдження конституційних установ на заході Європи [Градовский А. Собрание сочинений. Томь четвертый. Государственное право важнейших европейских держав. Ч. I. / А. Градовский. — Санкт-Петербург : Типографія Стасюлевича, 1900. — 829 с.]. У вступі до IV тому зазначено, що "автор присвятив дослідження догматичному викладенню початку та форм державного устрою головних держав Європи та Америки". У другій частині він виклав загальні засади конституційної держави, незалежно від різниці окремих його форм; у третій подав огляд конституційної монархії; у четвертій — республіки та федерації".

В том зібрання творів О. Градовського містить курс, читаний у 1884/85 академічному році у Санкт-Петербурзькому університеті. Лекції присвячено викладу основ тогочасного конституційного ладу [Градовский А. Собрание сочинений. Томь пятый. Государственное право важнейших европейских держав. Ч. II / А. Градовский. — Санкт-Петербург : Типографія Стасюлевича, 1902. — 557 с.]

У VI томі наведено низку статей, в яких досліджується значення національного питання для політичного життя другої половини XIX сторіччя та простежуються умови його

виникнення [Градовский А. Собрание сочинений. Томь шестой. Статьи и публичные лекции о национальном вопросе / А. Градовский. — Санкт-Петербург : Типография Стасюлевича, 1901. — 645 с.].

Найбільш значущою працею О. Градовського з історії й теорії права є "Початок російського державного права", виданий у 3-х томах у 1870—1880-х рр. Праця передрукована у VII—IX томах збірки. VII том містить першу частину курсу російського державного права, що викладав професор О. Градовський у Санкт-Петербурзькому університеті. У додатках розміщено три статті вченого, тісно пов'язані з текстом першої частини дослідження "Початок російського державного права" [Градовский А. Д. Собрание сочинений А. Градовского. Томь седьмой. Начало русского государственного права. Часть I. О государственном устройстве / А. Градовский. — Санкт-Петербург : Типография Стасюлевича. — 389 с.].

У VIII томі зібрання творів О. Градовського розміщено другу частину курсу російського державного права. У додатках подано вісім статей, що торкаються другої частини праці "Початок російського державного права" [Градовский А. Собрание сочинений А. Градовского. Томь восьмой. Начало русского государственного права. Часть II. Органы управления / А. Градовский. — Санкт-Петербург : Типография Стасюлевича. — 580 с.].

У IX томі опубліковано третю частину курсу російського державного права. У додатках розміщено статті: "Система місцевого самоврядування на Заході Європи та у Росії", "Проект губернської реформи" та "Реформа губернаторської посади". В особливому додатку наведено стислий біографічний нарис О. Градовського із чотирма статтями: "Значення ідеалу у суспільному житті", "Завдання російської молоді", "Пам'яті Юрія Федоровича Самаріна", "Граф Кавур" [Градовский А. Собрание сочинений А. Градовского. Томь девятый. Начало русского государственного права. Часть III. Органы местного управления / А. Градовский. — Санкт-Петербург : Типография Стасюлевича. — 599 с.].

Висновки. Піднесення значення електронних інформаційних ресурсів юридичної тематики у задоволенні фахових потреб правників обумовлює вироблення сучасної стратегії оцифрування фондів бібліотек. Вона передбачає врахування

конкретних запитів користувачів, покращення рівня обслуговування завдяки впровадженню й вдосконаленню сучасних технологій, прогноз еволюції запитів та основних тенденцій галузі тощо.

Список використаної літератури

1. Декларация про державний суверенітет України: проголошення Верховної Ради Української РСР від 16 липня 1990 року № 55-ХІІ // Відомості Верховної Ради УРСР. — 1990. — № 31. — ст. 429.
2. Про проголошення незалежності України: Постанова Верховної Ради Української РСР від 24 серпня 1991 року № 1427-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. — 1991. — № 38. — ст. 502.
3. Про утворення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань підготовки законопроекту про внесення змін до Конституції України: Постанова Верховної Ради України від 04.03.2014 р. № 849-VII // Відомості Верховної Ради України — 2014. — № 13. — С. 868. — ст. 234.
4. Про Конституційну Комісію: Указ Президента України від 03.03.2015 р. № 119/2015 // Урядовий кур'єр від 05.03.2015. — № 41.
5. Питання Конституційної Комісії: Указ Президента України від 31.03.2015 № 190/2015 // Офіційний вісник Президента України. — 2015. — № 10. — С. 13. — ст. 590.
6. Лобузін К. Технології організації знанневих ресурсів у бібліотечно-інформаційній діяльності : монографія / Катерина Лобузін ; відп. ред. О. С. Онищенко ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. — Київ, 2012. — 252 с.
7. Попик В. Формування національного науково-інформаційного простору: інтеграція та кооперація зусиль бібліотек та інформаційних центрів України / Володимир Попик. — Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/node/1895>. — Назва з екрана.

В статті проаналізовані цифрові ресурси конституційно-правової тематики, котрі зберігаються в цифровій бібліотеці НЮБ НБУВ; охарактеризовано їх содержание.

The article describes the digital resources of constitutional and legal subjects, is characterized by the content of digitized sources of constitutional and legal orientation, which are stored in a digital library National law library of Vernadsky national library of Ukraine.

Надійшла до редакції 2 липня 2015 року

УДК 026.06:004.738.1]:027.53.021]](477)

Людмила Трачук,
кандидат історичних наук,
докторант Рівненського державного гуманітарного університету,
доцент кафедри бібліотекознавства і бібліографії

Електронні бібліотеки та колекції документів на сайтах обласних універсальних наукових бібліотек України

У статті досліджено визначення та критерії формування електронних бібліотек як сучасних інформаційних ресурсів. Розглянуто співвідношення понять "електронна бібліотека" та "електронна колекція". Проаналізовано сайти обласних універсальних наукових бібліотек України щодо виявлення та характеристики електронних бібліотек чи колекцій документів.

Ключові слова: електронна бібліотека, електронна колекція документів, обласна універсальна наукова бібліотека, ОУНБ.

Функціонування бібліотек в інформаційному суспільстві вимагає нових технологічних рівнів діяльності. Аналіз запитів віртуальних довідкових служб свідчить про зростаючі потреби користувачів у повних текстах електронних документів, формування колекцій яких стало одним із завдань обласних універсальних наукових бібліотек України (ОУНБ).

Теоретичні основи створення та впровадження фондів цифрових документів вивчали О. Антопольський, О. Баркова, К. Вігурський, А. Земсков, І. Павлуша, Н. Прилуцька, В. Резніченко, С. Трифонов, Я. Шрайберг та інші. Предметом розгляду стало, зокрема, визначення термінів "електронна колекція" та "електронна бібліотека". Відповідно, метою